

Тақриз

ба автореферати диссертатсияи Чиллаев Сухроб Ҷӯрахонович дар мавзӯи «Афкори назарӣ-адабӣ ва интиқодии Сайфҷоми Ҳиравӣ дар «Ҷомеъ-ус-саноэъ ва л-авзон» барои дарёфти дараҷаи илмии PhD, доктор аз рӯйи иҳтиноси 10.01.08. – Назарияи адабиёт ва матншиносӣ.

Сайфҷоми Ҳиравӣ аз ҷумлаи назарияпардозони асримиёнагии форсу тоҷик аст, ки ҳарчанд роҷеъ ба ҳаёту фаъолияташ мақолоти маъдуде аз ҷониби муҳакқиқони бурунмарзӣ ба табъ расидаанд, вале дар кишвари мо ба таври шоиста муаррифӣ ва шинохта нашудааст. Иллати ин қазияро метавон дар дастрас набудани нусахи хатти осори ў дар Тоҷикистон ба қалам дод. Аз ин лиҳоз, мавзӯи диссертатсияи Чиллаев Сухроб Ҷӯрахонович «Афкори назарӣ-адабӣ ва интиқодии Сайфҷоми Ҳиравӣ дар «Ҷомеъ-ус-саноэъ ва л-авzon» актуалий ва қобили таваҷҷуҳ ба шумор меравад.

Сарчашмаи асосии диссертатсия нусхаҳои осори Сайфҷоми Ҳиравӣ: «Маҷмӯаи латоиф ва сафинаи зароиф» - мавҷуд дар осорхонаи Британияи Лондон (тахти № 4110. Or, иборат аз 445 барг) ва ду нусхаи «Ҷомеъ-ус-саноэъ ва л-авзон», ки дар китобхонаи Донишгоҳи Техрони Ҷумҳурии Исломии Эрон (бо шумораҳои №8453 ва № 1372 иборат аз 222 ва 97 барг) нигаҳдорӣ шуда, то замони мо омада расидаанд, қарор дода шудааст.

Рисола ба сабку услуби ҷавобғӯ ба таълифоти рисолаҳои илмӣ ба қалам омада, ҷиҳати мудаллал баён гардиданӣ матолиби таҳқиқӣ, диссертант аз осори назарияпардозон ва мунаққидони ватанию бурунмарзӣ ҳамчун: Е. Э. Бертелс, В. Исмит, Д. Девид, Л. Спитзер (Leo Spitzer), А. Назир, С. Ҳ. Обидӣ, О. Навшоҳӣ, Ш. Нуъмонӣ, З. Сафо, С. Нафисӣ, Б. Фурӯзонфар, А. Зарринкӯб, Ҷ. Ҳумоӣ, М. Футӯҳӣ, Ш. Зайф, Б. Сирус, Т. Зеҳнӣ, Р. Мусулмониён, Ҳ. Шарифзода, А. Насриддин, А. Сатторзода ва дигарон истифода намудааст.

Аз мутолиаи автореферати диссертатсия мушаххас шуд, ки Чиллаев С. Ҷ. афкори назарии Сайфчоми Ҳиравиро оид ба масоили назарияи шеър ва ҳунари шоирий, бартарии шеър аз наср ва шеър аз назм, урфи шоирона, сайри такомули шеър, ҳунари шоирий, шеъри тару хушк, тақсимбандии тарзҳои шоирон, накди адабӣ, муқтазои ҳоли мухотаб, санои балоғӣ, истилоҳоти адабӣ, сабкшиносӣ, мазмуни тозаву бикр, завқ, сехри ҳалол, маъниофарӣ, зебоиҳои вазн, қофия ва радиф, санои балоғӣ ва арӯзо мавриди таҳқиқ қарор додааст. Инчунин, диссертант дар автореферати диссертатсия таъкид менамояд, ки ҳарчанд Сайфчоми Ҳиравӣ дар корбости истилоҳоти назарӣ ба кутуби донишмандони асримиёнагии форсу тоҷик, монанди «Тарҷумон-ул-балоға», «Ҳадоик-ус-сехр фӣ дақоик-уш-шеър», «ал-Муъҷам фӣ маойири ашъор-ул-аҷам», «Меъёр-ул-ашъор» ва «Мифтоҳ-ул-улум» таваҷҷуҳ дошта бошад ҳам, аммо баъзе истилоҳот ҷузъи муҳтареоти худи ў маҳсуб мешаванд.

Диссертатсияи Чиллаев С. аз муқаддима, се боб, даҳ фаслу чор зерфасл, хулоса ва феҳристи адабиёти истифодашуда иборат мебошад.

Дар автореферати диссертатсияи мазбур дар баробари муҳассанот баъзе аз навоқис мушоҳида шуданд, ки ислоҳи онҳо арзиши корро боло мебарад:

1. Хуб мешуд, ки диссертант баъзе аз байтҳоро ба унвони шоҳид дар автореферат зикр мекард.
2. Баъзе истилоҳоти балоғии арабӣ, ҳамчун: “услуб-ул-ҳаким”, “бароати истеҳлол”, “мутазалзил” (саҳифаи 15) ба шарҳу тафсир ниёз доранд.
3. Дар автореферат бархе ғалатҳои техникӣ ба назар расиданд.

Камбудиҳои ишорашуда ба арзиши таҳқиқоти анҷомёфта таъсири манғӣ наҳоҳад расонд, зоро онҳо ҷузъӣ ва ислоҳпазир мебошанд.

Дар маҷмӯъ, кори таҳқиқотии Чиллаев Суҳроб Ҷӯрахонович дар мавзӯи «Афкори назарӣ-адабӣ ва интиқодии Сайфчоми Ҳиравӣ дар «Чомеъ-ус-саноэъ ва л-авзон» таҳқиқоти комил ва ба талаботи

Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумхурии Тоҷикистон ҷавобгӯ буда, муаллифи он сазовори дарёфти дараҷаи илмии PhD, доктор аз рӯйи ихтисоси 10.01.08. – Назарияи адабиёт ва матншиносӣ мебошад.

Д.и.ф., профессори кафедраи
назария ва адабиёти навини
форсии тоҷикӣ факултети
филологияи ДМТ:

Сироҷиддини Эмомалий

Имзои Сироҷиддини Эмомалиро
тасдиқ мекунам:

Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
маҳсуси ДМТ

Тавқиев Э. Ш.

Сурога: 734025, Ҷумхурии Тоҷикистон,
ш. Душанбе, ҳ. Рӯдакӣ 17.
Тел: +992907653838
E-mail: sirojiddin1975@mail.ru